

Képek egy budakeszi lokálpatrióta gyűjteményéből

A makkosmáriai kegytemplom újjáépítésének és újjászületésének története

Túl a makkosmáriai templom és kolostor elpusztításának 225. évfordulóján, ennek a kétrészes cikknek megjelentetését az is aktuálissá teszi, hogy szeptember 27-én, a napokban ünnepeljük a Fogolykiváltó Boldogasszony ünnepét, mely ezek között a falak között mindig ünnep volt.

Az előző részben a templom történetét az 1920-as évekig követtük. Miller József budakeszi plébános ekkor tartotta első miséit a romos falak között, a szabad ég alatt. Egyre több és több búcsújáró jelent meg. Többek között sok gyöngyösi zarándok, akik itt imádkoztak a városukban 1917-ben végbement tűzvész áldozataiért. Ők évtizedekig visszajártak Makkosmáriára.

Tamás János atya

1936-ban itt tartotta ezüstmiséjét a budakeszi születésű Schrotti Pál ferences szerzetes is.

1938-ban Braun Gyula lépett Miller József helyébe a budakeszi plébánián. Az ő idejében kapott a makkosi templom oltár része egy védőtetőt, melyet helybeli mesteremberek állítottak fel a zarándokok adományaiból. Egy 1939-ben készült csoportképen látható Werle József bádogosmester, az akkori Budakeszi Ipartestület elnöke más helyi mesteremberekkel és néhány civilvel együtt. A felvételen fia, az akkor 10 éves Werle Ferenc is ott áll édesapja előtt. (A ma is Budakeszin, jó egészségben élő 80 éves nyugdíjas bádogosmester visszaemlékezéseit is felhasználtam e cikk megírásához – a felvétel az ő tulajdona). A kép jobb oldalán két – ahogy a kortársak hívták őket – remete, egy férfi és egy nő is áll: ők őrizték a romos templomot. Érdekes ebben a történetben,

hogy 1737-ben, a Falconeri-féle Szűzanya kép számára épített kápolnát annak idején szintén két remete őrizte.

1940 táján a Szervita Rend papjai keztek el Makkosmárián szentmisét mondani vasárnapokként és Mária napokon. Ebben az időben honosodott meg újól a Fogolykiváltó Boldogasszony tisztelete és a már említett szeptembervégi megünneplése.

A hívek adományaiból, a budakeszi mesteremberek munkájával és a levelezőlapként árusított téglajegyekből a szervita atyáknak sikerült befedni a templomot. (A bádogos munkákat ezúttal is Werle József és akkor már bádogos segéd fia, Werle Ferenc végezte el.) A levelezőlapként árusított téglajegy tanúsága szerint az újjáépítés terve Schall József munkája volt, aki ide egy kerengőt is elképzelt. Sajnos ez és a kolostor újjáépítése a mai napig nem valósult meg – de a templom 1948-49-re befedve állt. A munka nagyobb része azonban még csak ezután következett.

Schvoy Lajos székesfehérvári püspök 1950-ben felszentelte a templomot, s ismét elhelyezték a megőrzött fatörzset és a kegyképet. Ez a kegyhely vált reményévé és támaszává a férjüket, apjukat, testvérüket orosz fogságból hazaváróknak. Mái is rejtély, hogy a kommunizmus éveiben miként hunytak szemet a templom állami engedély nélküli felépítése és a tömeges zarándoklatok felett.

A szerzetesrendek 1950-ben történt feloszlata kapcsán távozni kényszerült szervita atyák helyébe az egyházmegye kötelékébe felvett Tamás János atya lett a kegyhely vezető papja és később a templom igazgatója. Az ő 33 éves szolgálata alatt hatalmas munkát vállalt és nagy tekintélyt szerzett a hívek körében.

A templom Historia Domusában így vallott a kezdetekről:

1951. december 4. „A Püspök Úrnál jártam..... A Makkos Máriával kapcsolatos közönlivalókat foglalta össze.” Makkos Mária legyen

rekollektív kegyhely, ezért kerülni kell a nagystílusú és a hirverést. Maradjon csendes, visszavonulásra alkalmas hely. Ez annál is inkább szükséges mert a romos templom állami és egyházi engedély nélkül épült újjá.”

1951. december 6. „Életmódunk kezdetleges, háztartásunk nincs....Villany nincs. Gyertyafény és petróleum adja a fényt. Kint a folyosón száguld a szél, az ablaknyíláson beesik az eső. Kegyetlen világ van itt...A templom tetejének nyugati feléről az esővíz és hólé egy ciszternyában gyűlik össze, ez a vízszükségletünk alapja. Egyelőre még ebből iszunk és főzünk is.”

1952. március 6. „Megkezdjük a ház (paplak) és templom környékének építkezéseit! Mivel pénzünk nincs, kétkezi, saját munkával kezdek neki.”

Tamás atyát az ÁVH 1955. augusztus 23-án letartóztatta. A vád: „a népi demokrácia megdöntésére irányuló szervezkedés vezetésének büntette.” 1956. február 2-án 10 évre ítélték. Október 30-án a forradalom hatására kiszabadult börtönéből. 1957-ben újra tárgyalták az ügyét és 1958-ban amnesztiát kapott.

Tamás atya 1960-ban a templom tornyába egy 5 mázsás harangot szeretett volna elhelyezni. Nem engedélyezték a harang öntését, de a hívek által összegyűjtött sokszoros mennyiségű MÉH-nek leadott nemesfém lett az alapja a templom bevakolásának, végső befejezésének. A templomnak azóta sincs nagyharangja. Az a kisharang van a templom tornyában, melyet egy Budakeszin gyakran turistáskodó budapesti, Károly körúton dolgozó képkeretező állított fel valamikor a 30-as években egy haranglábra a templom kertjében.

A templom falán 1965-ben a következő márványtáblát helyezték el. „Épült 1762-1768-ban. Romjaiból újjáépült 1948-1950. évben. Külsőleg megújult 1965-ben a II. Vatikáni Zsinat évében.”

Horváth Jenő